אלא דאין רה"ד למעלה מי', מתני' היא *דתנן הזורק ד' אמות בכותל: למעלה מי' טפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ אלא אכרמלית דאין כרמלית למעלה מי' ואקילו בה רבנן מקולי רה"י ומקולי רה"ר: מקולי רה"י דאי איכא מקום ארבעה הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור בעלמא הוא מקולי רה"ר דעד י' טפחים הוא דהויא כרמלי' למעלה מי' טפחים לא הויא כרמלי': גופא אמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב *בית שאין תוכו י', וקרויו משלימו לי': על גגו מותר לטלטל בכולו, בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות, אמר אביי ואם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר לטלטל בכולו, מאי טעמא? הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמו, דאיתמר חורי רה"י כרה"י דמו חורי רה"ר אביי אומר כרה"ר דמו רבא אומר לאו כרה"ר דמו, א"ל רבא לאביי לדידך דאמרת חורי רה"ר כרה"ר דמו' מ"ש מהא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר ותיהוי כחורי רה"ר? התם לא ניחא תשמישתיה הכא ניחא תשמישתיה. תנן *הזורק ד' אמות בכותל למעל' מי' (א) כזורק באויר, למטה מי' טפחים כזורק בארץ והוינן בה מאי כזורק בארץ והא לא נח, וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו, ואי ס"ד חורי רה"ר כרה"ר דמו למה לי לאוקמה בדביל' שמינה לוקמה בצרור וחפץ ודנח בחור? זימנין משני לה שאני צרור וחפץ דמיהדר ואתי זימנין משני לה בכותל דלית ביה חור, ממאי? מדקתני רישא זרק למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי ס"ד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר הא נח בחור וכי תימא מתני' דלית בהו ד' על ד' והאמר רב יהודה א"ר חייא *זרק למעלה מי' טפחים והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנן: דר"מ סבר *חוקקין להשלים ורבנן סברי *אין חוקקין להשלים, אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא *נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפי' גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע לימא רב חסדא דאמר כרבי דתניא *זרק ונח ע"ג זיז כ"ש ר' מחייב וחכמים פוטרים (אלמא לא בעינן מקום ד' על ד')

אמר

אלא. דאין אויר רה"י למעלה מי' והוי אוירא מקום פטור: **מתני' היא.** ולמה ליה לשמואל לאשמעינן: **הזורק ד' אמות.** ברה"ר ונדבק בכותל כגון דבילה שמינה כדמוקי לה לקמן: **כזורק באויר.** ופטור דלאו ברה"ר נח ורה"י נמי לא הוי אלא דבר המסוים ורחב ארבע: **כזורק בארץ.** וחייב דאויר רה"ר משנח משהו הוי הנחה ולא דמי לנח על דבר המסוים למטה מי' דהאי חשיב למיהוי רשות חשוב לעצמו או כרמלית או מקום פטור ולא הויא הנחה ברה"ר: **אכרמלית.** כדפרישית: **ואקילו בה רבנן.** לעיל קאי אדרב דימי ורב ששת דאקילו בה רבנן בכרמלית הואיל ואיסורה מדבריהם אקילו בה: **מקולי רה"י ורה"ר.** רב דימי אשמעינן מקולי רה"י כי היכי דרשות היחיד ליתיה פחות מרחב ד' והמכניס מרה"ר עליו פטור כרמלית נמי לא הוי ומותר לכתחלה להכניס מרשות הרבים ומרה"י עליו ורב ששת אשמעינן דמקולי רה"ר נמי אקילו עלה דאינה תופסת באויר למעלה מי' כרה"י אלא למטה מי' כתורת רה"ר: **חקק בו.** בקרקע הבית באמצעיתו ארבעה באורך ורוחב: **והשלימו.** במקום חקק לחלל י' גבוה עד הקירוי נעשה כל הבית טלו חורי רה"י כמו כותלי רה"י ובהם חורים כלפי רה"י שהם כרה"י והני נמי כיון דעגד החקק רה"י גמור איך הוי פיאות של תשמישי רה"י: **חורי רה"ר.** חורים שבכתלים כלפי רה"ר: **לאו כרשות הרבים דמו.** אלא רשות לעצמן הן ואם רחבים ד' הוי כרמלית ואי לא הוי מקום פטור: **לא נצרכה.** והכרמלית דתני בברייתא אוקמוה רב דימי בקרן זוית כו': **ליהוי כחורי רשות הרבים.** ואמאי הויא כרמלית: **והא לא נח.** וכי חוזר נפלה לתוך ד' אמות דעל כרחך כשמכה בכותל קופצת לאחוריה: **ושאני צרור וחפץ גרסינן.** כלומר בכותל דאית ביה חור ואפילו הכי לא אוקמיה ר' יוחנן בדנח בחור משום דלאו אורחייהו דצרור וחפץ לנוח ע"י זריקה במקום שנופלין שם: **אמאי כזורק באויר.** הא ה"ל מרה"ר לרה"י דהוה ליה גבוה י' ורשות לעצמו: **רבי מאיר ורבנן.** במסכת יומא גבי מזוזה: **רבי מאיר סבר.** דבר שאין בו שיעור ויש שם עובי ורחב לחקוק ולהשלים לכשיעור אמרינן כמאן דחקוק דמי והכא נמי לרבי מאיר חוקקין להשלים וחייב וסתם משנה ר' מאיר: **דאמר כרבי.** דלא בעי הנחה על גבי מקום ד': **זרק ונח כו'.** קס"ד מרה"ר לרה"י:

וטפו

ואם חקק בו ד' על ד'. וקשה לריב"א מ"ש מסוכה דאינה גבוהה י' דאמר בפ"ק דסוכה (דף ד') חקק בה להשלימה לי' אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה פחות מג' כשרה והכא מהני חקיקה אפילו מופלגת מן הכותל הרבה *ותירץ דשאני התם גבי סוכה דבעינן שיהיו מחיצות סמוכות לסכך דילפינן התם (דף ו:) מחיצות מסככת בסכת בססות כדאמרי' התם *הרחיק הסיכוך מן הדפנות פסולה ולהכי בעינן שיהא פחות מג' דצריך לצרף הגידוד של חקק למחיצות כדי שיהיו סמוכות לסכך שכנגד הנקב ואע"ג דדופן עקומה מכשרת עד ד' אמות מתרץ לה הש"ס *ה"מ היכא דאיכא מחיצות מעלייתא אבל הכא דלשויה מחיצה בפחות מג' מצטרף הגידוד עם המחיצות דהויא סמוך לסכך טפי לא מצטרף*: **התם** לא ניחא תשמישתיה. ולדי רה"ר לרבנן לאו כרה"ר דמי אע"ג דניחא תשמישתיה טפי מקרן זוית דהא אפילו ר"א דפליג בלדי רה"ר מודה בקרן זוית כדפריש' לעיל אפ"ה לא הוי כחורי רה"ר דחורי רה"ר ניחא תשמישתיה טפי: **והלכה** ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת רבי מאיר ורבנן. תימה לר"י דבפרק קמא דעירובין (דף יא: וגם) בכיפה דפליגי בה ר"מ ורבנן אמרינן התם דלא אמרינן חוקקין להשלים לר"מ אלא בים ברגליה ג' וגובהה י' פי' גבוה ג' טפחים שיש בהן רחב ד' אבל אין ברגליה ג' או שאינה גבוה מי' לא אמרינן *וא"כ היכי אמרינן הכא חוקקים להשלים לר"מ בחור כל שהוא ואומר ר"י דאיירי בחורין שדרכן לעשות בשעת הבנין שמפולשין לרה"ר ובצד רה"י הם רחבים ד' אבל לא מצד רה"ר ולכ"ע הוי חור רה"י דהא חורי רה"י כרה"י דמי ולא פליגי אלא לשויה מקום ד' על ד' דלרבי מאיר חוקקין להשלים והוי כד' על ד' אבל ממש בחור כל שהוא אפילו ר"מ מודה דלא אמרינן חוקקין להשלים וכן משמע בירושלמי דגרסינן התם על דעתיה דר"מ בין שיש שם ד' בין שאין שם ד' רואין את הכותל כגמום ודוקא אותם שלמעלה מי' חשיבי חורי רה"י אבל שלמטה מעשרה אין בני רה"י משתמשין שם מפני בני רשות הרבים שמשתמשין בהן וה"פ וכ"ת דלית ביה ד' ואע"ג שהם חורי רה"י הוי כזורק באויר לפי שלא נח על מקום ד' והאמר רב יהודה כו' והא דלא מוקמינן מתני' בחור כל שהו ממש דלא אמרי' חוקקין לכ"ע הייט משום דסתם חורים כך הם ועוד דע"כ הוצרך לאוקמי בדביל' שמינ' דבחור כל שהוא ממש דלא אמר ביה חוקקין להשלים ליכא לאוקמי' דא"כ למטה מי' אמאי כזורק בארץ והא לא נח ע"ג מקום ד' ואל"ל כפרש"י דפריך מכח דסתם מתני' ר"מ היא אלא ע"כ אי מיירי בחור כל שהוא שאינו רחב ד' צריך לאוקמה כר"מ דאמר חוקקין להשלים דלרבנן אמאי למטה מי' כזורק בארץ ויש ליישב פירש"י דהוצרך לפ' משום דסתם מתני' ר"מ קפריך דאי לאו הכי הוה ליה למפרך בהדיא וכ"ת דלית ביה ד' למטה מי' אמאי כזורק בארץ:

אמר

עין משפט נר מצוה

לו א ב טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף טו:

[ועי' תוס' סוכה ד: סד"ה פחות משלשה]

[דף יח.]

לז ג מיי' פי"ד מהלכות שבת הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע שם סעיף ד:

לח ד מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף יג:

[שם ד.]

לט ה מיי' שם הל' יח טוש"ע שם סעיף י:

מ ו מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף ה:

ועי"ל דהכא יש מחיצות גבוהות מבחוץ וא"צ לצרף הגידוד אלא דאין אויר י' וכשחקק דאיכא אויר י' במקום אחד הוי רה"י אבל בסוכה צריך לצרף הגידוד וביותר מג' לא מצטרף [תוס' ישנים]

נושא
חורי רה"י

◆

רבינו חננאל

משלימו לעשרה על גגו מותר לטלטל בכלו כי כרה"י הוא חשוב. דאמרי' בכי האי גונא עד אסיק מהיצתא. בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות. מ"ט כיון דלא חזי לדירה אין המחיצות מועילות. אלא כמו שאין שם מחיצות דמו: **אמר** אביי אם חקק בו ד' על ד' מותר לטלטל בכל הבית. מ"ט אלו הארבעה שיש בגובהן עשר הן הבית והשאר חשובין כחורין. וקי"ל חורי רה"י כרה"י דמו. חורי רה"ר אביי אמר כרשות הרבים דמו ורבא אמר לאו כרשות הרבים דמו. והלכתא כרבא. הא דא' רב חסדא נעץ קנה ברה"י אפי' מאה אמה וזרק מרה"ר ונח על גביו חייב. נימא כר' אמרה דתניא זרק ונח ע"ג זיז כל שהוא ר' מחייב וחכמים פוטרין

נושא
חורי רה"ר
מח' אביי ורבא אי נחשב כרה"ר
מגני

קושיות על אביי שאמר חורי רה"ר נחשבים כרה"ר

◆

רב נסים גאון

והא דאמר רב יהודה אמר רב אמר ר' חייא זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר' מאיר ורבנן ושמועה זו בפרק הזורק (דף ק) ותניא נמי הכי זרק למעלה מי' והלכה ונחה בחור כל שהוא ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרים ותמצא בירור השמועה במס' עירובין בפרק א' (דף יא) אשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל אמר ליה תאני מר מידי בצורת פתח אמר ליה תנינא כיפה רבי מאיר מחייב במזוזה וחכמים פוטרין דר' מאיר סבר חוקקין להשלים ולדבריו אם נחה בחור כל שהוא חייב ורבנן סברי אין חוקקין להשלים ואם נחה בחור כל שהוא פטור עד שתנוח בחור שיש בו ד' ועוד תמצא בפרק א' מן מסכת יומא (דף יא) ובמסכת שבת בפרק המוצא תפילין) [עירובין דף קא] תנו רבנן פתחי גינה בזמן שיש להן בית שער מבפנים כו' ואמרו אמר אביי לעולם דלית ביה ד' ויש בו לחוק להשלימו לד' ובהא פליגי דר' מאיר סבר חוקקין להשלים ורבנן סברי אין חוקקין להשלים:

נושא
רה"י עולה עד לרקיע

מסורת הש"ס

לקמן צט: ק.

[לקמן צט: ק.]

[ג"ז שם.ע"ש]

[לקמן ק.] יומא יא: [עירובין יא: לג: קא:]

[לעיל ד:]

רש"ל מ"ז

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' למעלה מעשרה טפחים כזורק באויר והוינן בה אמאי כזורק:

◆

גליון הש"ס

גמ' רבא אומר לאו כרה"ר דמו. עיין עירובין פו ע"ב וברש"י שם ברה"ר ותוס' שם: זימנין משני לה. כעין זה נדרים מח: תוס' ד"ה והלכה ונחה כו' וא"כ היכי אמרינן הכא חוקקים כו'. עי' חולין קכו ע"א תוד"ה אגן:

זימנין

מח' רבי וחכמים
*אמר אביי ברה"י דכ"ע לא פליגי כדרב
ד' אמות ברה"ר
חסדא אלא הכא באילן העומד ברה"י ונופו
דחשיב בתר עיקרו דאית ביה ד'
נוטה לרה"ר וזרק ונח אנופו דרבי סבר אמרי'
*שדי נופו בתר עיקרו ורבנן סברי *לא אמרי'
-א- דהוי חפץ בעלמא -ב- רש"י
שדי נופו בתר עיקרו: ①אמר אביי ◦זרק כוורת
דהוי רשות בפני עצמה
לרה"ר גבוהה י' ואינה רחבה ו' חייב רחבה
ואין חיוב אא"כ בולה בתוך י'
ו' פטור רבא אמר ◦אפי' אינה רחבה ו' פטור
דגם שאמרינן לבוד עדיין כולה ברה"ר ②אאינה רחבה ו' קאי
מ"ט אי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו
שמשהגיע ללבוד נחשבת מונחת ואינה כולה ברה"ר ①
למעלה מעשרה,כפאה על פיה:שבעה ומשהו
חייב שבעה ומחצה פטור,רב אשי אמר אפי' ②
ולא ממשיכין כלפי מטה
שבעה ומחצה חייב מ"ט? מחיצות לתוכן
כיון שצריך לרבים רה"ר הוא מתחילת ד' לסוף ד'
עשויות: *אמר עולא ◦עמוד תשעה ברה"ר
ורבים מכתפין עליו וזרק ונח על גביו חייב
-א-
מ"ט: פחות משלשה מדרס דרסי ליה רבים
-ב-
משלשה ועד תשעה לא מדרס דרסי ליה
ולא כתופי מכתפי תשעה ודאי מכתפין
עמוקה ט' רש"י ר' יוסף
עילויה א"ל אביי לרב יוסף גומא מאי? אמר
① נחשב רה"ר ② לא נחשב רה"ר
ליה וכן בגומא רבא אמר ◦בגומא לא,מ"ט?
(אינה משמשת הרבים)
תשמיש על ידי הדחק=לא שמיה תשמיש
△① איתיביה רב אדא בר מתנא לרבא היתה
קופתו מונחת ברה"ר גבוהה עשרה ורחבה ד'
אין מטלטלין: לא(א) מתוכה לרה"ר ולא(ב) מרשות
-2-
הרבים לתוכה פחות מכן מטלטלין וכן
רש"י וקתני מטלטלין מתוכה לרה"ר אלמא נחשב כרה"ר
בגומא מאי לאו אסיפא? לא,ארישא ~~איתביה~~ △②
נתכוון

ונופו נוטה לרה"ר וזרק · מתחילת ד' לסוף ד' ונח אנופו : **שדי נופו כו'** · דחשיב אגב עיקרו דאית ביה ד' ודרב חסדא דלא כרבי ודלא כרבנן לישנא אחרינא אמר אביי בדרב חסדא דהוי ברה"י אפי' רבנן מודו וכי פליגי רבנן בשדי נופו בתר עיקרו הוא דפליגי: **כוורת** · עגולה היא : **גבוהה י'** · כלומר אפי' גבוהה י' אם אינה רחבה ו' באמצעיתה חייב דהכתי חפץ בעלמא הוא ואינה רשות לעצמה דלא הוי רשות דאורייי' אלא גבוהה י' ורחבה ד' על ד' כדאמרי' בעירובין (דף נא·) דכל שיעורין דשבת צריך הן ואלכסונן ודבר עגול כי מרבעת לה מתוכו ומפקע עיגול שסביב הריבוע לא משכחת ביה ד' מרובעים אי לא הוי עיגולו קרוב לששה כדאמרינן גבי סוכה העשויה ככבשן (סוכה פ"א דף ז:) דעל כרחיך צריך שתמלא בתוכו אלכסון של ד' על ד' וכל טפח בריבועו טפח ותרי חומשי באלכסונו הרי ה' טפחים וג' חומשין ואביי לא דק ולחומרא הוא דלא דק ולהפרישו מאיסור שבת אף ע"ג דיש כאן אלכסון באינה רחבה ששה מחייב ליה מדרבנן עד דאיכא ששה אבל ודאי לענין קרבן לא מייתי אי הויא ה' טפחים וג' חומשין דהוי כזורק רשות: **רחבה ו' פטור** · דהוי רשות לעצמה ואכן ממשכן גמרינן °שהיו זורקין מחטיהן במלאכתן זה לזה *ולא היו זורקין רשויות וא"ת בדלא גבוהה עשרה נמי רשות לעצמה היא דהא שמה כרמלית ההיא לאו מדאורייתא הוה רשות אלא מדרבנן ולא להקל על דברי תורה בא כגון זו שיפטר מחטאת: **אי איפשר** · הואיל וגבוהה י' שלא יהא בה קרומיות מן הקנים שגבוהים מחבריהם של ערב ועולין למעלה מי' שהוא אויר מקום פטור וכיון דלא ניחא כולה ברה"ר לא הויא הנחה לאיחיובי : **כפאה על פיה** · וזרקה ואינה רחבה ו' קאי : **ז' ומשהו חייב** · אם גבוהה ז' ומשהו עדיין חייב וכ"ש פחותה מכן אלא אפילו גבוהה ז' ומשהו דאיכא למימר הואיל ומחיצותיה למטה וקיי"ל הלכה למשה מסיני דאמרינן לבוד (א) אכתי כולה ניחא ברה"ר דכי מטיא פחות מג' סמוך לקרקע ואמר בהן לבוד והויא הנחה אכתי כולה באויר רה"ר היא וחייב : **אבל גבוה ז' ומחצה** · וה"ה לשני משהויין פטור דמכי מטא לפחות משלשה סמוך לקרקע אמרינן לבוד במחיצותיה והרי היא כמונחת נמלאו שוליה למעלה מעשרה ואינה נוחה כולה ברה"ר ובשלא כפאה ליכא למימר לבוד דלא אמרינן לבוד אלא במחיצות והא מילתא בין לאביי בין לרבא דאביי נמי מודה דבעינן הנחה כולה ברשות הרבים אלא דאביי לא חשיב קרומיות אבל בהא מודה דבלא קרומיות איתא למעלה מי' : **לתוכן עשויות** · להניח בהן דבש ולא לכופן כלפי מטה הלכך אין כאן תורת לבוד : **תשעה** · דוקא נקט דחזי לכתופי דאינו לא גבוה ולא נמוך : **וזרק** · מתחלת ד' לסוף ד' : **מכתפי עילויה** · וכיון דצריך לרבים רה"ר הוא °בין רחב בין קצר : **גומא** · עמוקה ט' : **מאי** · גבי רה"י דעשרה תניא לעיל (דף ו·) עומקה כגובהה דקתני חריץ עמוק י' ורחב ד' רשות היחיד הכא מאי אי אמרי' מנחי ביה בני רה"ר חפצים שבידם עד דהדרי ואתו דרך שם ושקלי ליה ונמצא שצריכים לו רבים הלכך רשות הרבים הוא: ה"ג רבא אמר גומא לא מ"ט תשמיש ע"י הדחק לא שמיה תשמיש הלכך לאו צורך רבים הוא אלא כרמלית הוא: **אין מטלטלין** . דהוי רה"י לעצמה : **פחות מכן** · או בגובה או ברוחב מטלטלין וא"ת פחות מי' ורחבה ד' כרמלית היא לא גזור רבנן לבטולי מתורת כלים הואיל וכלי הוא : **מאי לאו** · האי וכן אסיפא נמי קאי דפחות מכן מטלטל לכתחלה אלמא רה"ר חשיב ליה ואוקמא בעמוק ט' דמשתמשין בו קנת: **לא ארישא** · אגבוהה י' ורחבה ד' דהוי רה"י קתני וכן בגומא:
נתכון

אמר אביי הכא באילן העומד כו' · תימה לר"י דטפי ניחא ליה למימר דפליגי בדרב חסדא ורב חסדא כרבי דלשטיא דאביי דלא שייכא פלוגתייהו.בדרב חסדא כ"ש דקשה לרב חסדא דהא איכא ברייתא לקמן בהזורק (דף ק· ושם) דלא כרב חסדא דפליגי רבנן ורבי מאיר בזרק למעלה מעשרה ונח בחור כל שהוא דר"מ מחייב משום דאמרי' חוקקין להשלים והוי כמונח ע"ג מקום ד' וחכמים פוטרין אלמא כולהו מודו דבעינן מקום ד' ברה"י ושמא י"ל דטעמא דרב חסדא דלא בעי' מקום ד' ברה"י משום דאמרי' ביתא כמליא דמי וחשיב כמונח על גבי מקום ארבעה אבל בכותל בעינן שיהא בחור ד' על ד' :

רחבה ששה פטור · פר"ח דדוקא נקט ששה דדופני הכוורת יש בהן שני חומשין וצריך שיהא אויר ד' בתוך הכוורת וגבוה י' אף ע"ג דאין אויר גבוה י' אלא עם השולים מצטרפין עם האויר לענין גובה דהלכתא גידוד ה' ומחילה ה' מצטרפין (עירובין דף צט· ושם) אף על גב דרש"י פי' דגידוד ה' ומחילה ה' הייט שעשה מחילה ה' על בור עמוק ה' אין פירושו נראה דהא תנן (שם פ"י דף צט: ולקמן דף ק.) בור וחוליתו מצטרפין ואם כן היכי פליג רב חסדא לומר אין מצטרפין כיון דמתניתין היא ובכל גנות (עירובין צג:) אמרינן בהדיא דמודה רב חסדא בתחתונה הואיל ורואה פני י' אלא צריך לפרש דגידוד ה' ומחילה ה' הייט שעשה מחילה ה' על תל גבוה ה' ואין נראה פירוש ר"ח דהא עובי חוליות הבור מצטרף נמי לחלל הבור לארבעה משום דחזי למינח עליה מידי ולהשתמש כדאמר בפ' חלון (עירובין דף עח.) גבי מלאו כולו ביתדות אלא נ"ל הא דנקט הכא ששה לא דק כדפירש"י : **רחבה** ששה פטור · שהכוורת עצמה נעשית רה"י כשתנוח והוי כזורק מרשות היחיד לרה"י דרך רה"ר דפטור כדאמר לעיל (דף ד·) דלא יליף זורק ממושיט ואפילו לר' עקיבא דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא הכא פטור דכל מקום שהיא מונחת חשיב רה"י* השתא משמע דפשיטא ליה לאביי דחשיבא כאילו נחה אחר שנעשה רה"י ובפ' הזורק (לקמן צט:) בעי ר' יוחנן בור ט' ועקר ממנו חוליא והשלימו לי' והניחו ברה"ר עקירת חפץ ועשיית מחילה בהדי הדדי קאתו ומיחייב או לא וא"ת כיון דלא הויא מחילה י' מעיקרא לא מיחייב בור י' ונתן לתוכו חוליא ומעטו מהו הנחת חפץ וסילוק מחילה כו' וא"כ אביי דפשיטא ליה במחללת דמבטל מחילתה דקאמר התם בור ברה"ר עמוק י' ורוחב ח' וזרק לתוכו מחללת וחלקו פטור משום דהשתא לא הויא רוחב ד' וכ"ש דפטור בעשיית מחילה משום דכיון דלא הויא מחילה עשרה מעיקרא לא מיחייב וא"כ הכא הוי ליה לחיובי מהאי טעמא כיון דלא הויא מחילה מעיקרא הרי נח ברשות הרבים וחייב וי"ל דטעמא דאביי משום דלא חשיב לא עקירה ולא הנחה כי אתי בהדי הדדי והכא נמי לא חשיבה הנחה כיון דהנחה ועשיית מחילה בהדי הדדי קאתו והא דפשיטא ליה לרבי יוחנן טפי בעשיית מחילה מבסילוק מחילה הייט משום דדילמא עקירה בעינן שתהא חשובה אבל בהנחה לא : **כפאה** על פיה · נראה לריב"א דארחב ששה קאי וכי איכא שבעה ומשהו חייב דכשמגיעות המחיצות תוך שלש אין המחיצות גבוהות י' ועובי השולים אין מצטרפין דבעינן מחילה הרואה את אויר הכלי שיהא גבוה י' ואע"ג דהיכא דכוורת גבוה י' מצטרפין השולים להיות על גבו רה"י כדאמר לעיל גבי בית שאין תוכו י' כו' וכיון דעל גבו רה"י פטור הזורק מ"מ כיון דאין גבוה י' אלא מחמת לבוד אין אויר פחות מג' מצטרף אלא א"כ יהיו המחיצות גבוהות י' לבד השולים דלא אמרינן לבוד אלא במחיצות כדפירש בקונטרס תדע דבשולים למטה לא אמרי' לבוד :

שבעה ומחצה פטור · דכשמגיעות המחיצות תוך ג' יש שם מחיצות עשרה לבד השולים והרי הוא רשות היחיד וחשיב כנח בלותה שעה ושוב אינו מתחייב אע"ג דלאחר מכן טפל לארץ ובטל ממנה רה"י ונעשה כמונח ברה"ר אבל אינו רחב ו' אפי' ז' ומחצה חייב דלא אמרי' לבוד אלא במחיצות ומחיצות לא חשיבי אלא כשיש שם רחב ד' אבל כשאינו רחב ד' הרי הוא כשאר חפצים דעלמא ולא אמרינן לבוד : **אי** אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מי' . ולאביי לא חשיב קרומית ליחשב אגודו במקום פטור : **אמר** ליה וכן בגומא ·
נוכל

רבינו חננאל

אמר אביי ברה"י כ"ע לא פליגי דרה"י עולה עד לרקיע. והכא באילן העומד ברה"י ונופו נוטה לרה"ר וזרק מרה"ר ונח ע"ג נופו ר' סבר אמרינן שדי נופו בתר עיקרו ומרה"ר לרה"י זרק דהא יש בעיקר האילן ד' ורבנן סברי כיון דנופו ברה"ר נוטה מרה"ר לרה"ר זרק ולא אמרינן שדי נופו בתר עיקרו וקי"ל כחכמים : **אמר** אביי זרק כוורת לרה"ר גבוה עשרה ורחבה ששה פטור כו' חזינן לרבותא מגאונים. פי' שמועה זו. וכן אמרו כוורת זו עשויה ממחצלת של קנים והיא עגולה והיא צריכה ששה מפני שתחתיה לא יעשה משוה מרובע אלא מגלגל. ובהיות בין זוית לזוית ד' טפחים והיא משופע ועולה ימצא יתרון ב"ט.ואילו היתה מרובעת משוה לא הצריכה אלא רוחב ד"ט. ולא הצריכה ו"ט אלא במשופע כדי שימצא בה ד' משוין : ואנן קיבלנו מרבנן זכר אדונינו לברכה כי כוורת זו היא עגולה וצריך להיות חללה *)ו' טפחים על ו' טפחים מרובעות כדי להיחשב מקום רשות בפני עצמה.ואילו לא היה לה חלל **)ד' על ד' דיי לה מיהו כיון שיש בה חלל אינה חשובה רשות · בפני עצמה עד שיהו בחללה ד' על ד' טפחים מרובעות וכוורת זו עם כתליה יש בה ו' טפחים על ו' טפחים מה' אצבעות בטפח נמצאו בה ו' אצבעות חסר אצבע עובי כותלה סביבותיה כשתסיר ממנה בעובי הכל אצבע לכל רוח נמצא חללה כ"ח אצבע על כ"ח אצבע וכל אצבע היא חומש טפח שכן יסדנו החשבון חמש אצבעות בטפח וקיימא לן בהדיא בחשבון מדוקדק כל אמתא ברבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא כשתחלק אלו כ"ח אצבעות לו' טפחים לכל טפח ה' אצבעות וב' אצבעות יתרון האלכסון על המרובע יבא ז' אצבעות לכל טפח נמצאו כ"ח אצבעות ד' טפחים על ד' טפחים חללה של כוורת בלא תוספת ובלא גירעון ולא אמרנו ה' אצבעות בטפח ממש אלא לפי שנוח למתלמד לבא החשבון הזה בלבו . אבל אם תעשהו ו' טפחים לפי חשבון תוציא עובי הכתלים אלו דברי אביי ורבא אמר אפילו אין רחבה ו' פטור אי אפשר לקרומיות של קנים שלא [יעלו] למעלה מי' וקי"ל דלמעלה מי' אין צריך ד' על ד' אלא אפי' קנה עולה למעלה מי' טפחים וזרק ונח על גביו פטור · כפאה על פיה וזרק אם גבוהה ז' ומשהו חייב כי ז' ומשהו וג' חסר משהו הרי עשרה ובעת תשלום למחיצות עשרה נחה על הקרקע לפיכך חייב . אבל אם הוא שבעה והצי ושלשה פחות משהו הנה עשרה ועוד נמצאת בעת שנוחה בארץ גבוהה מי' טפחים ואין רה"ר למעלה מי' ונמצא כמוציא מרה"י לרה"י . רב אשי אמר אפי' ז' ומחצה חייב שהמחיצות לתוכה הן עשויות ומבפנים אתה צריך ו' טפחים בזמן שנחה קרקעיתה בארץ והמחיצות עולות בי' טפחים אבל מהופכת נמצאת שנחה ע"ג קרקעיתה בהגעת קרומיות של קנים בארץ בפחות מעשרה טפחים וחייב : **אמר** עולא עמוד תשעה ברשות הרבים ורבים מכתפין עליו וזרק ונח על גביו חייב מ"ט דכל פחות מג' רבים דורסין אותו וכארץ חשוב לפיכך הזורק ונח על גביו חייב מג' ולמעלה אינו נדרס שיותר הוא מכדי הרחק (ידו) [רגליו] של אדם בפסיעות וגם אין מכתפין בו שאין גבוה עד הכתף לפיכך אינו תשמיש הרבים כלל ואינו כרשות הרבים אלא הוא ככרמלית חשוב לפיכך פטור . אבל אם זה העמוד גבהו תשעה טפחים וודאי רבים מכתפין עליו וכרשות הרבים הוא. והזורק מרשות הרבים ונח על גביו פטור . והזורק מרשות היחיד ונח על גביו חייב . גומא פחות מעשרה מאי . רב יוסף אמר דין הגומא כדין העמוד . גומא ט' טפחים ברה"ר היא כמו העמוד . רבא אמר גומא לא מ"ט הילוך ע"י הדחק שמיה הילוך . אבל תשמיש ע"י הדחק לאו שמיה תשמיש . לפיכך אגנה כרה"ר . ומותבינן עליה דרבא מהא היתה קופתו מונחת ברה"ר גבוהה י' ורחבה ד' אין מטלטלין מתוכה לרה"ר ולא מרה"ר לתוכה . כלומר כרה"י היא . פחות מכאן מטלטלין וכן בגומא מאי לאו אפחות מיכן קתני וכן בגומא כלומר מטלטלין מתוכה לרה"ר כי כרה"ר היא כמו עמוד ט' טפחים . ומשני לא כי קתני וכן בגומא אגבוה י' ורחבה ארבע קתני
ואסיקנא

*) נראה פשוט דצ"ל וצ"ל חללה ד' טפחים על ד' טפחים וכן מסיק אח"כ בסמוך וכ"ה בתוס' בשמו . **) נראה דצ"ל ואילו לא היה לה חלל כלל דיי לה .

[לעיל ד:]

[שם וש"נ]

[עירובין נג.]

ולא נהירא דאשכחן מיהא שהיו מוליאין רשויות כגון ארון ומזבחות [תוס' ישנים]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ז' ומשהו וכו' הלכה למשה מסיני דאמרי' לבוד אפי' הכי חייב דכי מטיא כו"ל ותיבת אכתי כולה ניחא ברה"ר נמחק :

גליון הש"ס

רש"י ד"ה רחבה שהיו זורקין מחטיהן · עי' לקמן צו ע"ב דלמסקנא אמרינן דלא מלינו שהיו זורקין מחטין וצ"ע : שם ד"ה מכתפין עילויה בין רחב בין קצר . עי' לקמן נהע"ב ברש"י ד"ה אי נימא וצ"ע :

מא א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה יז :

מב ב מיי' שם הל' יט טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף ו :

מג ג מיי' שם הלכה יט סמג לאוין סה :

מד ד מיי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סעיף יוד :

מה ה שם סעיף יא :

נושא/מבנה

△ ב' דעות : אביי ורבא בדין
זרק כוורת לרה"ר

נושא

1. עמוד ט' ברה"ר ורבים מכתפין עליו.
2. גומא עמוקה ט' תשמיש ע"י הדחק.
(עד עמ' ב')

מבנה

טיעונים שונים של עמוד באמצע רשות הרבים

△ קושיות על מה דאמר רבא (בדין גומא) תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש

ועוד דכל למעלה מי' פטר ר"ע [תוס' ישנים]